

LAGER WATERPEIL NOODZAKELIJK VOOR VOORTBESTAAN

Felle discussie over toekomst veenweidegebied

De veenweidegebieden in Nederland dreigen ten onder te gaan. Om de gebieden niet verder te laten verzakken is een hoog waterpeil nodig, om (melk)veeteelt mogelijk te maken een laag peil. Bovendien willen gebruikers van de grond onderling ook nog eens andere peilen. Dat maakt het peilbeheer voor de waterbeheerder moeilijk. Moet veeteelt mogelijk blijven in veenweidegebied? Over deze problematiek hield het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht op 5 juni een seminar onder de titel 'Niet kiezen is verliezen'. Alle deelnemers waren het eens met de stelling dat een keuze moet worden gemaakt, maar elke keuze leidt tot felle discussies.

Uit de eerste lezing van Paula Hartog (Amstel, Gooi en Vecht) bleek direct de ernst en omvang van het probleem. Door ontginning en ontwatering zijn de veengebieden een stuk lager geworden, vooral die gebieden die voor landbouw gebruikt worden. Behalve het peilbesluit maken individuele boeren gebruik van onderbemaling, waardoor de veengebieden nog sneller inklinken. Bij de waterbeheerders bestaat een tendens naar optimalere, centraal gestuurde peilen, waarbij ook aandacht bestaat voor waterkwaliteit. Dit wil het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht bereiken via zogeheten watergebiedsplannen. Deze plannen zijn duur en moeten iedere tien jaar opnieuw worden opgesteld. Het alternatief is dat de gebruikers van de grond beseffen dat er een grens aan de maakbaarheid van het land is, dat in de ruimtelijke ordening daadkracht wordt getoond en dat nieuwe kansen worden gegrepen (andere veeteelt/landbouw).

Peter van Rooy (Adviesbureau Accanto, secretaris van de Bezinningsgroep Water) begon met de stelling: "Met pappen en nathouden kwijnen onze veenweidegebieden

weg". Hij gaf aan dat op een andere manier naar de veenweidegebieden gekeken moet worden. Hij gaf vijf voorbeelden:

- welvaartslandbouw, waarbij de landbouw zoveel oplevert dat de boeren daarvan goed kunnen leven;
- welzijnslandbouw, waarbij de landbouw gesubsidieerd moet worden;
- stadspark, waarbij het Groene Hart als een stadspark binnen de Deltametropool wordt beschouwd;
- gewilde wonen, waarbij woningbouw de hoofdrol speelt;
- veen, waarbij de veengebieden in hun natuurlijke staat worden teruggebracht.

De keuze voor één van deze voorbeelden hoeft niet voor het gehele veenweidegebied te gelden, maar kan worden aangepast aan de plaatselijke omstandigheden. Wél benadrukte Van Rooy dat haast met het maken van keuzes geboden is.

Volgens Jos Roemaat, die de boeren in het veenweidegebied vertegenwoordigt als voorzitter van de GLTO en vice-voorzitter van

LTO-Nederland, verdwijnt zonder het maken van keuzes de meeste veenweidelandbouw. LTO ziet het liefst rundveehouderijen in het veenweidegebied. Door internationale concurrentie is hierbij wel (EU-)subsidie nodig. Als boeren 'blauwe diensten' gaan leveren, moet daar een beloning tegenover staan, meent hij. De huidige geboden vergoeding is in zijn ogen volstrekt onvoldoende. Hij verbaasde zich over de houding van de waterschappen, die een soort 'Calimero-gevoel' tentoonspreiden: zij zijn alleen maar uitvoerders en kunnen er ook niets aan doen.

De ochtend in het Scheepvaartmuseum werd inhoudelijk afgesloten met een forumdiscussie. Aan tafel zaten de heren Van Leerdam (Staatsbosbeheer), Van Rooy, Van der Smit (wethouder gemeente Reeuwijk), Stam (ministerie van LNV), Roemaat, Barendregt (burgemeester gemeente Liemeer), Vergunst (dijkgraaf Stichtse Rijnlanden) en Proper (lid dagelijks bestuur AGV) en mevrouw Hartog (AGV). De discussie, onder leiding van Fons de Poel, begon tam. Iedereen was het erover eens dat er daadwerkelijk een probleem is met de veenweidegebieden en dat als geen duidelijke keuze wordt gemaakt, de veenweidegebieden in hun huidige vorm zullen verdwijnen.

De termijn waarop die keuzes gemaakt moeten worden, leidde wel tot discussie: volgens Vergunst is er nog tijd, Stam stelde dat we nú aan de slag moeten. Als voorbeeld gaf hij aan dat we nu al kunnen beginnen met het verbieden van maïsteelt en het verhogen van het waterpeil tot 40 cm onder het maaiveld. Dit leidde tot felle reacties uit de zaal. Vergunst probeerde de discussie breder te trekken, door eerst een doel te willen stellen en pas daarna over de middelen daartoe te willen praten. Daarna stelden de forumleden vast dat de provincies erbij hadden moeten zijn om mee te praten. De opmerking dat de provincies wel deelnemen aan diverse platforms die over dit probleem gaan leidde tot de constatering, zowel in de zaal als in het forum, dat deze platforms over het algemeen niet tot veel resultaat leiden. Vergunst merkte op dat het misschien tijd werd om wetten op te stellen om eindelijk, na 20 jaar, wat concrete resultaten te bereiken.

Op de laatste vraag van Fons de Poel, wat de komende 15 jaar in ieder geval moet gebeuren, kwamen de volgende antwoorden: het probleem moet nationaal erkend worden, de betrokken boeren moeten steun krijgen, de provincies moeten daadkracht tonen, peilbesluiten moeten aangepast worden aan de plaatselijke situatie en tenslotte moet alle bestaande kennis gebundeld worden. ¶

Foto: Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht.

